

Protokoll

Fra møte i Hovedkomiteen

Dato: 4.12.15, kl. 09-16

Sted: Scandic Oslo City (Europarådets plass 1), Oslo

Møteleder: Jan Alexander

Deltakere

Fra Hovedkomiteen:

Jan Alexander (leder), Ida Skaar, Vigdis Vandvik, Trond Rafoss, Brit Hjeltnes, Per Ole Iversen, Torsten Källqvist, Merete Hofshagen, Lene Frost Andersen, Åshild Andreassen, Inger-Lise Steffensen, Janneche Utne Skåre og Åshild Krogdahl

Forfall: Gro-Ingunn Hemre (nestleder), Edel Oddny Elvevoll og Yngvild Wasteson

Fra Mattilsynet: Kirstin Færden

Fra Miljødirektoratet: Janne Bohnhorst

Fra sekretariatet til VKM:

Marie Louise Wiborg (fungerende direktør), Merethe Aasmo Finne, Elin Thingnæs Lid, Bente Mangschou, Gro Haarklou Mathisen, Inger Therese Laugsand Lillegaard og Maria Gulbrandsen Asmyhr (ref.)

1. Velkommen, fravær, habilitet og godtgjøring

Leder for Hovedkomiteen, Jan Alexander, ønsket velkommen til møtet. Ingen medlemmer erklærte at de hadde mulige interessekonflikter i sakene som skulle behandles.

Hovedkomiteen holdt en minnestund for ett av sine medlemmer, Bjørn Næss som gikk bort i november. Bjørn Næss var sentral i opprettelse og senere oppbygning av VKM. Han var nestleder i hovedkomiteen de første seks årene og fortsatte senere som medlem. Helt til det siste deltok han aktivt i komiteen arbeid, og hans bortgang er et stort tap.

2. Godkjenning av møteinnkalling og dagsorden

Møteinnkalling og dagsorden ble godkjent uten endringer.

3. Kunnskapsbehov

Et av VKMs hovedsatsningsområder for 2015-2018 er synliggjøring av kunnskapsbehov innenfor VKMs fagområder mat og miljø. I den forbindelse har sekretariatet opprettet et prosjekt som skal jobbe med kunnskapsbehov. Aktuelle kunnskapsbehov som er påpekt i VKMs risikovurderinger samles i en egen rapport. Rapporten er delt inn i overordnede temaer som omfattes av VKMs ansvarsområder. Rapporten er ment å fungere som et oppslagsverk for ulike målgrupper inkludert Norges forskningsråd, universiteter, departementer osv. Det lages i tillegg en overordnet, kort rapport.

Kort oppsummering fra møtet:

- Det ble besluttet at norsk tittel er «Kunnskapsbehov», engelsk tittel er «Research needs and data gaps»
- Det ble diskutert om kun kunnskapsbehov rapportert siste året skal med, men her ble det besluttet at alle aktuelle behov skal tas med
- I kapittelet om biodiversitet presiseres det at VKM foreløpig har hatt et mindre omfattende mandat på dette området, men at dette nå er utvidet. Behovene som presenteres i denne rapporten derfor ikke er dekkende for de nye oppdragene innen det utvidete mandatområdet
- Viktigheten av aktive forskningsmiljøer/opprettholdelse av nasjonal kompetanse innenfor gitte fagområder (rekruttering til VKMs komite og faggrupper) beskrives
- Det vektlegges at når det gjelder kunnskap om norske forhold og norsk matproduksjon så har vi et spesielt nasjonalt ansvar for å fremskaffe denne. Det må skilles mellom generell allmenn kunnskap og den kunnskapen vi må fremskaffe selv

Vedtak:

- Tekstene skal være kortfattede og poengterte, målet er at det kun er det helt nødvendige som tas med. Prosjektgruppen lager forslag, og konsulterer faggruppene for å kvalitetssikre de reviderte tekstene
- Skal det gjøres prioriteringer/skal noen behov løftes frem? Det må besluttes om det kan gjøres prioriteringer og i så fall hvilke kriterier som skal ligge til grunn for disse prioriteringene. Dette jobbes det videre med.
- Revidert rapport behandles på neste møte i HK

4. Intranettet

Astrid Tvedt fra sekretariatet presenterte VKMs nye intranett som har fått navnet Risken. Hensikten med Risken er at det skal bli enklere å samarbeide på tvers av faggrupper samt deling av dokumenter både innenfor sekretariatet, prosjektgrupper og faggruppene. Videre skal det være enkelt og oversiktlig å finne frem til informasjon. Den første versjonen av Risken ble lasert for sekretariatet 1.12.2015. Pilotutgaven skal testes ut til og med 30.12.15, og fra og med 1.2.16 skal alle nye prosjekter i VKM inn i intranettet. Rammeverket er på plass og det vil bli opprettet testprosjekter for sekretariatet.

5. Usikkerhet

Et av prosjektene som sekretariatet i VKM jobber med er hvordan usikkerhet i risikovurderinger skal beskrives, vurderes og kommuniseres på best mulig måte til mottakerne. Arbeidet i usikkerhetsprosjektet skal bidra til å gi Hovedkomiteen, faggruppene og sekretariatet et bedre grunnlag til å vurdere om alle usikkerhetselementer er tatt med i vurderingen, og om elementene er vektlagt på en måte som et felles fagmiljø kjenner seg igjen i.

Det ble på forrige Hovedkomitémøte klart at det er ord som brukes i VKMs risikovurderinger ikke nødvendigvis betyr det samme for alle. Dagens møte hadde fokus på terminologi og skalaer knyttet til usikkerhet, blant annet det å skille mellom risikohåndteringsord og risikovurderingsord.

Inger Therese Lillegaard fra sekretariatet holdt en presentasjon om usikkerhet i risikovurderinger, hvordan den kommuniseres, på hvilket nivå og hvordan det gir utslag på vurderingen og konklusjonen vår.

Viktige faktorer i forhold til det å kommunisere usikkerhet er valg av risikovurderingsord og skala. Det skal være klart for målgruppen av vurderingen hva slags skala som ligger til grunn for de ordene man har brukt for å beskrive risikoen. Det ble arrangert gruppearbeid for å diskutere dette videre og med utgangspunkt i følgende spørsmål:

1. I hvilken grad bør ord med klang av risiko håndtering brukes i VKMs konklusjoner?
2. Hvilke kvalitative beskrivelser uttrykt som en skala lav til høy er best egnet til å beskrive hvor sikre eller usikre konklusjonene i vurderingen er?
3. I hvilken grad er det mulig å bruke skalaer på tvers av risikovurderinger?
4. I hvilken grad er det mulig å bruke skalaer på tvers av faggrupper?

Oppsummering av diskusjon i grupper

- VKM bør unngå å bruke ord som sier noe om risikohåndtering i våre konklusjoner. Et eksempel på et slikt ord er «neglisjerbar».
- Hvorvidt det er mulig å bruke samme skala på tvers av risikovurderinger vil være situasjonsavhengig. Hvis det gjøres avvik fra en bestemt skala bør dette begrunnes, og skalaen som brukes bør beskrives slik at brukerne av risikovurderingen forstår skalaen som er brukt.
- Den samme skalaen kan brukes innad i faggruppen og på tvers av faggrupper.

Det arbeides med å komme frem til standardiserte skalaer som kan brukes i VKMs risikovurderinger. Det er i tillegg behov for å finne gode og direkte engelske betydninger for de skalaene vi skal bruke.

Videre ble det diskutert nødvendigheten av å klargjøre hvorvidt én skala skal beskrive usikkerhet for seg, eller om det skal brukes en skala for beskrivelse av risiko og en for usikkerheten i risikobeskrivelsen.

Vedtak: Hovedkomiteen støtter arbeidet med usikkerhetsprosjektet og videre arbeid med bruk av skalaer til å uttrykke usikkerhet og risiko i vurderingene til VKM.

6. Hovedkomiteens rolle og aktivitetsplan for 2016

A-C) I forbindelse med VKMs strategi for 2015-2018, hvor visjonen er VKM trykker maten og miljøet ble det diskutert hvordan vi på best mulig måte kan få utnyttet den unike kompetansen som er samlet i HK på for at VKM skal nå målene i denne strategien. VKM ønsket derfor innspill fra HK om hvordan medlemmene i HK tenker seg at HKs rolle skal være fremover i lys av satsningsområdene, altså hva er HKs rolle i denne prosessen? Det ble organisert gruppearbeid for å diskutere disse temaene nærmere.

D) VKMs årlige aktivitetsplan består av aktiviteter for Hovedkomiteen og faggruppene. Hovedkomiteen godkjenner aktivitetsplanen for hele VKM første kvartal hvert år.

I løpet av første halvår 2015 produserte VKM 11 risikovurderinger. I tillegg ble 19 dietetiske produkter vurdert. I utgangen av juni hadde VKM 73 saker til behandling. Miljødirektoratet og Mattilsynet har gitt svært positive tilbakemeldinger på den jobben VKM gjør. Høsten 2015 har VKM levert flere risikovurderinger, blant annet 12 vurderinger av andre stoffer. I desember publiserer VKM tre risikovurderinger om antibiotikaresistens.

E) Representanter fra Mattilsynet og Miljødirektoratet presenterte lister over bestillinger som kommer i 2016. VKM vil fremover samarbeide med oppdragsgivere om aktuelle nye bestillinger.

F) Som en følge av diskusjonen om selvitivering av prosjekter fra forrige møte i Hovedkomiteen ble faggrupelederne oppfordret til å finne potensielle temaer for selvitivering i sine respektive faggrupper før neste møte i Hovedkomiteen.

Forslag om prosjekter som omhandler Total Diets og Kjemiske miljøkontaminanter som årsak til fedme (obesogen-hypotesen) ble fremlagt på møtet. I løpet av diskusjonen kom det også opp forslag om å vurdere helse- og miljømessige konsekvenser av kjøttspising, bruken av proteintilskudd og helsemessige konsekvenser av en høyprotein-diett, samt lakselusmidler og økologiske konsekvenser.

Under møtet ble det åpnet for innspill til prosjektene og diskusjon rundt gjennomførbarhet og avgrensning av temaer innen prosjektene.

Vedtak: Sekretariatet får i oppgave og samle inn innspillene fra gruppearbeidet og utarbeide et forslag til videre oppfølging av Hovedkomiteens rolle. Sekretariatet får også i oppgave å utarbeide et forslag til en aktivitetsplan for Hovedkomiteen basert på innspillene som kom frem under møtet. Utkastet skal presenteres på neste møte sammen med faggruppens forslag til aktivitetsplan.

7. Nytt fra sekretariatet: omorganisering av den sentrale helseforvaltningen

Vitenskapskomiteen for mattrygghet (VKM) forblir en faglig uavhengig komité på mat- og miljøområdet når organiseringen av helseforvaltningen endres 1. januar 2016. Sekretariatet i VKM blir administrativt organisert som en egen enhet i Folkehelseinstituttet, men endringen får ikke konsekvenser for Vitenskapskomiteens faglige virksomhet.

8. Møtedatoer for 2016

Det er foreløpig ikke satt spesifikke datoer for møter i 2016, men de er planlagt å finne sted i mars, juni, september og desember. Det ble diskutert hvorvidt man skal forsøke å ha to-dagers møter i Hovedkomiteen og dette forslaget ble godt mottatt av samtlige medlemmer av komiteen.